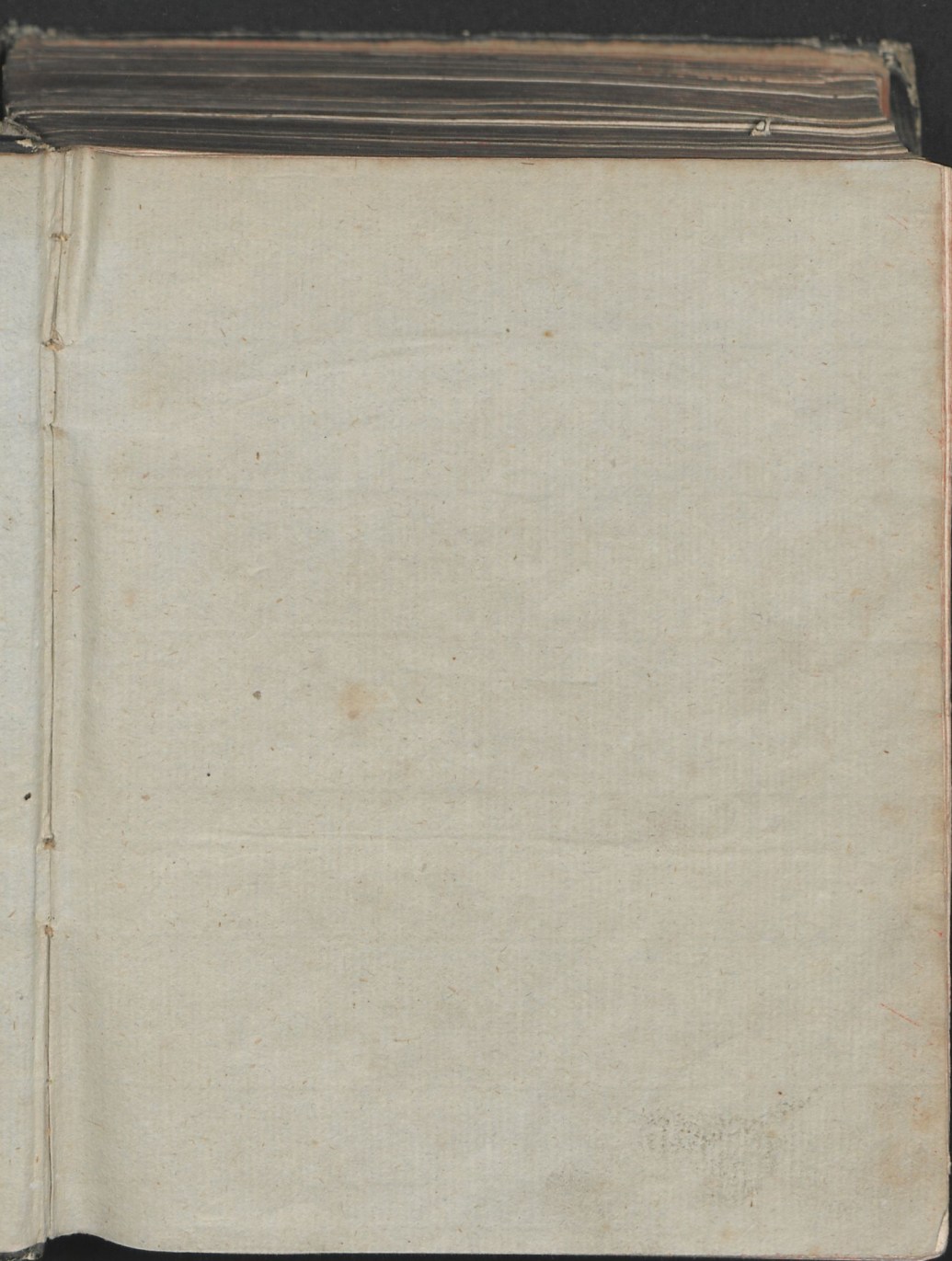

Nf. 60.3.

5
D. JAC. HENR. A BALTHASAR
S. THEOL. PROF. PRIM. ET SUPERINT. GENER.

MEDITATIO
DE
FORMA GRAMMATICA

VERBI מַתְּיָהוּ HOS. II. 14.

CUM
ALLOCUTIONE
AD
AUDITORES SUOS
CÆTEROSQVE SACRARUM LITERARUM CULTORES
IN
ACADEMIA GRYPHISWALDENSIS
PUBLICATA

ANNO MDCCLIX.

GRYPHISWALDIE
LITTERIS HIERONYMI JOHANNIS STRUCKE

Auditores Honoratissimi!

Non dubito, quin mentibus vestris adhuc infixum hæreat, quæ ratione in Prælectionibus meis *Symbolicis*, cum Græca vocabula: σύμβολον & συμβολή, Οικαμένη & Οικαμενικός, ἄδης, ὁμοῦσιος, καθολικός, Θεότικος & Θεότοκος, χειροτόκος & χειροτόκος, aliaque hujus generis, ex Grammatica Græca & antiquitate ecclesiastica explicarem, vos ad assiduum Grammaticæ & linguæ Græcæ studium excitaverim, ut inde de rebus ac controversiis Theologicis accuratum ferre discatis judicium. Jam, ut officii mei partes impleam, quo Theologiæ mysteria publice vos docere obstrictus sum, præsentī allocutione ad accuratam quoque Grammaticæ & linguæ *Ebrææ* notitiam vobis comparandam, hortari vos placet.

Quanta illius sit necessitas, quanta in Studio Theologico utilitas, ut sine illa nemo genuini Theologi, vel ecclesiæ Doctoris, aut Pastoris, nomen mereatur, qui non alienis tantum, sed propriis etiam videat oculis, non alieno solum, sed proprio quoque judicio de rebus Theologicis disserat, non ex sola versione, quæ sæpius humana tantum & falsa, sed ex ipso fonte ea, quæ ipse, diligenti instituto examine, divina esse agnovit ac judicavit, proponat aliosque doceat, qui denique mysteria quoque divina novis interdum rationibus ac fundamentis, ex fonte desumptis, confirmare valeat; hoc, inquam, vel ex sola GLASSII *Prefat. ad Lectorem, Lib. III. & IV. Philologia Sacra* (quem librum, tanquam incomparabilem linguarum sacrarum thesaurum,

saſurum, vobis commendo enixiſſime) præmiſſa, ejusque *Orat. de linguae Ebrae neceſſitate & utilitate, Libro II. Philologiae S. annexa*, cognoscere poteritis. Quanta vero etiam hujusmodi Theologorum & Paſtorum, vel Theologiae Studioſorum, ſit penuria, triſtis quotidie docet experientia, inprimis, ubi examina inſtituuntur Theologica & Paſtoralia. Doleo temporum noſtrorum calamitatem, in quibus ſtudioſum linguarum ſacrarum frigefcere incipit. Nec ſine metu & dolore futura eccleſiae noſtrae, inprimis Pomeranae, fata cogito, ſi, quae haecenus in officio meo ephorae generalis expertus ſum, ſic continuentur.

Evigilate igitur, CIVES CARISSIMI, & agite, quod veſtri eſt officii, ut bonam conſervetis conſcientiam, nec illotis, quod ajunt, manibus ſacrum officium eccleſiaſticum ſuſcipiatis, ſed, digna facta præparatione, ſtudiisque, ad ſacrum munus rite obeundum neceſſariis, ſtudiis, inquam, ſacrarum linguarum probe imbuti, bona illud conſcientia rite ambire atque adminiſtrare poſſitis. Occaſio in Academia noſtra vobis non deeſt. Et, licet fortaliſ in uno alteroque aliquid deſideretis: præſto tamen ſunt alii, qui diligentiae veſtræ inſervire poſſunt. Ego, jam ſenex, & a primo vitae termino Moſaico parum diſtans, hæc vobis veſtrisque commilitonibus relinquo. Deus vero ipſe mentes veſtras ſuo ſic colluſtret lumine, ut, quae vobis totique eccleſiae ſalutaria ſunt, recte agnoſcatis & peragatis.

Ut interim ex aliquo ſpecimine, levioris licet, quorundam opinione, momenti, vobis tamen intellectu & judicatu ſacili, intelligatis, quem uſum etiam in myſteriis divinis præſtare queat accuratior Grammaticae Ebraeae cognitio, & quomodo vulgares fontium interpretationes judicandae ſint, velim, ut Cap. II. evolatis HOſEÆ, ejusque *verſ. 16.* in quibusdam codicibus Ebraeis, in aliis vero, & LUTHERI noſtri verſione, *verſ. 14.* Ibi verba ita fluunt: *לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה המרכר*. Hæc, & in illis participium quoque *מפתיה*, omnes interpretes & commentatores, quotquot mihi evolvere licuit, in ſingulari vertunt: *Quapropter, ecce, ego alliciam illam, & ducam illam in deſertum.* Et, licet *הי* ordinarie ſit ſuffixum pluralis nominis: nemo tamen hic de participii numero plurali cogitavit, cui illud ſecundum analogiam grammaticam jungi poſſet, cum participia nominum naturam ſequuntur. Sed omnes, ſingularibus antecedentibus & conſequentibus ſtriſte inhærentes, hic quoque Participium Piel ſingularis numeri, *מפתיה*, bona fide agnoverunt.

Jam vero, ubi de terminatione יָ, ordinaria suffixi *nominis pluralis* forma, sententiam suam exponere, eamque cum participio singularis numeri conciliare volunt, in diversissimas, ut fieri solet, ubi Grammaticæ regulas non accurate observamus, abeunt opiniones.

I. Judæi, R. D. KIMCHI in *Comment. Bibliis Buxtorfianis* inserto, & R. SALOMO BEN MELECH in *Michlal Jophi*, dicunt, Jod esse loco tertiæ rad. י, alias, accedente suffixo, abjiciendæ cum puncto prævio, hic vero in Jod mutata, manente etiam illius puncto prævio, מַפְתִּי, cui deinceps adjectum suffixum י, observata *Grammaticæ Danzianæ* §. 39. IV. obs. 3. Vel, Sægol ad suffixum י, referentes, solum Jod pro tertia radicali י positum esse dicunt, sine quo legendum sit מַפְתִּי. Hos sequuntur BUXTORFIUS in *Lexico Bibl.* VATABLUS in *Criticis Anglicanis*, PRUKNERUS in *Vindiciis Biblicis*, SIXTINUS AB AMAMA in *Coronide ad Grammaticam Ebræam*, p. 286. OPITIUS in *Lexico*, aliique plures.

II. Secundum alios Jod per *epenthesein* insertum est. Et quidem, ut AVENARIUS loquitur in *Grammat. Ebrææ*, P. III. p. 493. ad producendum Sægol, exemplum addens simile: וְתַעֲבִירָה, Gen. XVI. 6. Conf. Ejusdem *Liber radicum*, & Dn. HIRTIUS in *Bibliis Hebræis analyticis*. Qui tamen, ad evitandam epenthesein, alias quoque commendat regulas Danzianas, non sine longis ambagibus applicandas.

III. Alius, iterum Jod *epentheticum* fingens, dicit, propter accentum dominum, Sakephkaton, pro (:) sub ת haberi Sægol.

IV. Est, qui statuit, omnia hic plana & perspicua esse. Dicit, Verbum esse מַפְתִּי. Unde, abjecta tertia rad. י cum puncto prævio, additoque suffixo 3. pers. fecm. gen. *pluralium nominum*, fiat מַפְתִּי. Suffixum vero pluralis nominis adjici, quod designet Synagogam adulteram, objectum multitudinis, quemadmodum vers. 14. legatur וְשַׁמְתִּי וְפָנָם illos, cum suffixo plurali nominis singularis.

V. Dici quoque posset, singulare esse מַפְתִּי, abjecta 3. rad. י cum puncto prævio, additoque suffixo י cum *matre lectionis* Jod. De qua videtur DANZII *Rabbinismus*, §. 25.

VI. Denique ex DANZII *Grammat.* §. 39. II. obs. 4. IV. exc. 1. statui posset, irregulariter participio singulari מַפְתִּי, abjecta 3. rad. cum puncto prævio, adjectum esse suffixum nominis pluralis, ut *Jes. XLVII. 13.*

Itæ

Itæ sunt diversæ illæ, hætenus a me observatæ, opiniones de verbo מפתיה. Jam, qua ratione judicandæ sint, vobis ostendendum est. Fiet, si prius sequentem notaveritis regulam: *In additione suffixorum tria sunt observanda.* I. Numerus nominis, suffixo augendi. *Qui si singularis est, suffixa desumuntur ex Schematis Danziani §. 39. latere sinistro. Si dualis, vel pluralis; ex dextro.* II. Numerus suffixi addendi. *Qui si singularis, suffixa desumuntur ex ejusdem Schematis classe superiore. Si dualis, vel pluralis, ex inferiore.* III. Genus personæ, vel rei, suffixo designanda. *Quo cognito, ad literas Schematis C. F. M. respiciendum est.*

Atque secundum hanc regulam statuendum est; Si nomen, vel participium, admittimus singularis numeri, מפתיה; hic cum suffixo scribendum esse מפתיה, vel מפתיה, non vero מפתיה. Quid ergo de inserta litera Jod eique præmissio Sægol variisque adductis opinionibus sentiendum est? Respondeo:

I. Judæorum sententiæ opponi potest. 1. Quod adversetur regulæ ordinariæ: ה, ante suffixa mutatur in ה. Aliud ה quodcumque tollitur. 2. Quod sine necessitate assumpta sit, & a Judæis quidem, ut videtur, ex ignorantia, vel odio Trinitatis. 3) Quod confusionem pariat suffixorum nominis singularis & pluralis, lectorem reddens dubium de ordinaria forma suffixi nominis pluralis, cum hic, illa non obstante, sine necessitate credere jubet suffixum nominis singularis. 4) Quod denique detrahat de fundamentis sacrosancti mysterii Trinitatis.

II. Nec altera regulis conformis est. Jod *epentheticum* producere dicitur Sægol. Sed, quare & unde? Sægol jam aderat in suffixo ה, voci מפתיה, observata DANZII *Grammat.* §. 39. I. *obs.* 2. addendo. Nec producere potest ex (:). Non enim datur suffixum ה. Nec, si Schva sub ה ex DANZII *Grammat.* §. 3. *obs.* 1. derivare velis, suffixum ה. Nec denique Jod epentheticum simul adferre secum debuit (:) prævium, jam in suffixo præsens. Præterea absque necessitate non sunt fingendæ literæ epentheticæ, vel plane otiosæ, vel periculum creantes confusionis. Nec obstat תענייה *Genes.* XVI. 6. Illud enim, si alia ratione salvari non posset, tutius referretur ad DANZII *Grammat.* reg. 39. IV. *exc.* 1. WASMUTHUS in *Hebr. restit.* reg. 34. m. 1. *exc.* 1. Jod habet pro tertia rad. ה. Sed, non legitur Jod in omnibus Codicibus Ebræis.

III. Tertia opinio iisdem refellitur rationibus. Nec accentus dominus Schva mutare potuit in Sægol, quia Schva non adfuit. Præterea in תַּעֲנִיךָ, quod cum nostro comparat AVENARIUS, adest Sægol cum accentu fervo.

IV. Quarta peccat contra regulæ, a nobis adductæ, membrum 2. Si enim suffixum multitudinem designare debet: non pluralis nominis suffixum singulare, sed singularis nominis suffixum plurale requiritur, מִפְּתִיךָ, ut in מִפְּתִיךָ & מִפְּתִיךָ vers. 14.

V. Matres lectionis in scriptis quidem Rabbīnorum, non punctatis, sunt frequentissimæ: In Codice vero biblico punctato non temere admittendæ, imprimis, si periculum oritur confusionis, & lectores redduntur dubii, ipsæque sua præsentia ad sensum generandum sint fecundæ.

VI. Ad ultimam respondeo, ordinariam vocis formam semper retinendam esse, quamdiu commode fieri potest.

Jam ergo, quia מִפְּתִיךָ ordinarie est suffixum tertiæ sing. scem. *nominis pluralis*: hic etiam, quia commode fieri potest, participium assumere oportet *pluralis numeri*, מִפְּתִיךָ, cui suffixum singulare מִפְּתִיךָ jungatur, abjecta terminatione numeri pluralis, secundum DANZII *Grammat.* §. 39. II. Et מִפְּתִיךָ vertendum est: *allicientes eam*, ut hoc ipso capite vers. 12. 15. מִפְּתִיךָ, *amatores suos*.

Sed, quid numerus pluralis מִפְּתִיךָ significet, jam porro quaeritur. Ego jam A. 1715. cum Berolini essem, in sic dictis *Berlinschen Hebopfern*, P. IX. p. 777. cogitationes meas exposui, quod personarum divinarum pluralitas (non determinata Trinitas, ut dicto loco scripsi) hac pluralis numeri voce significetur. Nec eo tempore quicquam opposuit B. REINBECK, ut in paginis reliquis. Atque idem nunc iterum in mentem rediit, cum hunc locum Hoseæ legerem. Nec me hujus meditationis pudet, sed jam vestro quoque judicio, *Auditores Honoratissimi*, illam submitto. Non quidem placet Viro cuidam doctissimo, hodieque celebri LL. OO. Professori publico, in *Lectionibus cursoriis Mitis* Judæorum sententiam probanti: aliam tamen non additam video rationem, nisi, quod ne quidem in N. T. Deus de se loquatur numero plurali. An recte & plene mentem illius expresserint Auditores ejus, non definio. Interim non simpliciter negabit Vir doctissimus, Deum in Novo quoque Test. de se loqui numero plurali. Vid. *Joh. XIV. 23. X. 30. III. 2. GLASSII Philol. S. p. m. 906.* Et, licet hæc loca non abivis conveniant

veniant cum nostro obscuriore ex V. T. docent tamen, Deum in novo etiam testamento de se loqui numero plurali, & quidem longe clarius, ubi, præter verba pluralis numeri, ipsæ quoque personæ divinæ distinctis & expressis nominibus designantur. Multo vero minus concludet vir doctissimus absolute, Deum in V. T. nullibi de se uti vocibus pluralis numeri. Fortassis in ipso Hosea ejusque *Cap. VII. 5.* cum B. Dn. D. GEBHARDI nostro hoc observabit in voce מְלִכֵּנוּ. Alia loca satis nota sunt. Si vero alibi hoc factum est: Cur non hoc quoque loco? Cur non hic quoque agnoscamus pluralem? Judæos hoc non admittere, mirandum non est. Christiani vero facilius concedere possunt. Ego, fane, nihil obflare video, vel hoc impediens, vel contrarium jubens.

Hujusmodi phrasæ, ut h. l. occurrit: אֲנִכִּי מַפְתִּיָּה, *distributive* explicantur in GLASSII *Philol. S. Lib. 3. tr. 3. can. 53.* & DANZII *Interpr. §. 81.* Idem h. l. fieri potest: *Ego sum persona, allicientes eam.* Pater, alliciens eam. Filius, alliciens eam, & Spiritus S. alliciens eam, & *ducam illam in desertum.* Si exemplum vis parallelum, videas Exod. XX. 2. 5. *Ego sum Jehovah, persona, a Te colenda.* Pater, a Te colendus. Filius, a Te colendus, & Spiritus S. a Te colendus, *qui eduxi te.* Plura hujus generis ex *Concordantiis* colligi possunt. Vid. interim Deut. V. 6. 9. Ps. L. 7. Jes. XLI. 10. Ezech. XXXIV. 31. Eademque est ratio pronominum: אֲתָהּ, אֲנִי & הוּא. Add. Job. XXXV. 10. Jes. LIV. 5. XLII. 5. Ps. CXLIX. 2. Ecclef. XII. 1.

Pro numero singulari vocis מַפְתִּיָּה excipere non licet, אֲנִכִּי ordinarie construi cum singulari, ut hoc ipso vers. cum וְהִלַּכְתִּיהָ & וְרַבְרַתִּי, cum plurali vero extra ordinem, ideoque hic מַפְתִּיָּה pro singulari, non plurali, habendum esse. Valeret hoc, si in מַפְתִּיָּה singularis forma æque esset *ordinaria, certa & conspicua*, ut in וְהִלַּכְתִּיהָ & וְרַבְרַתִּי, vel, ut forma est pluralis. Jam vero singularis forma cum Jod extraordinaria est & incerta, ad sensum nihil confert, sed lectorem reddit dubium, ideoque *ordinaria* plurali, certum sensum determinanti, merito postponenda. Tutius est ordinariæ vocum formæ, tanquam primo interpretationis principio, stricte inhaerere, licet facta sit constructio extraordinaria, quia per idiotismum linguæ sanctæ fieri potuit ad insinuandum mysterium, quam, ad ordinariam constructionem sine necessitate conservandam, formas fingere vocum extraordinarias, incertas, ad sensum nihil conferentes & lectorem reddentes dubium. Ex forma vocum ordinaria judicandæ sunt constructiones, per idiotismum lin-

guæ

guæ sanctæ sæpe extraordinariæ, & insinuando mysterio inservientes. Non vero ex constructionibus semper judicare licet formas vocum grammaticas. Bene RAMBACHIUS in *Hermenevt. S. p. 255.* *Per voces non solum nomina & verba, sed omnia etiam genera particularum, quin & præfixa & suffixa Ebræorum, intelligimus, siquidem ab hisce etiam multum sæpe momenti pendet. — Interim hinc apparet, minimos etiam apices (ut h. l. Jod) in interpretatione locorum non esse negligendos.*

Cæterum, postquam hæc scripsi preloque jam commisi, ex literis reve-
rendi cujusdam Pastoris, fratris & amici mei inter paucos dilectissimi, in-
tellexi, eandem, quam hic exposui, sententiam de numero vocis plurali,
Ao. 1729. in Prælectionibus suis tradidisse Dn. C. B. MICHAELIS, Acad.
Halenf. Professorem celeberrimum, in subsidium vocatis dictis *Eccles. XII. 1.*
& *Job. XXXV. 10.*

Legite hæc, *Cives Optimi.* Judicate. Et, si vera esse cognoveritis,
agnoscite non solum generatim singularem utilitatem accuratoris cogni-
tionis Grammaticæ Ebrææ; Sed speciatim etiam, quem usum illa præstare
possit in novis investigandis fundamentis mysteriorum divinatorum. Appre-
hendite hæc & in usus vestros convertite strenue. Ego interim non desinam
vestris ulterius inservire studiis, quantum negotiorum meorum multitudo
& crescentes senectutis infirmitates permittent. Deus vero, summus Aca-
demix nostræ Stator ac Conservator, omnium Dn. Professorum omniumque
Commilitonum vestrorum animos ad parem sic excitet diligentiam, studiis-
que nostris largissimam affundat benedictionem, ut literæ in Academia
nostra floreant, & Cives in illa formentur, & rei publicæ aliquando
& ecclesiæ utiles. Sic felicem prædicabimus patriam.

Sic felices prædicabimus nos ipsos.

Scripsi Gryphiswaldia, A. MDCCLIX. die 28 Augusti, quo ante hos XIII. annos,
Dominica XII. post Trinitatis, publico Ephoriæ generalis muneri
solenni inauguratione præfectus sum.

Maerlein p 25

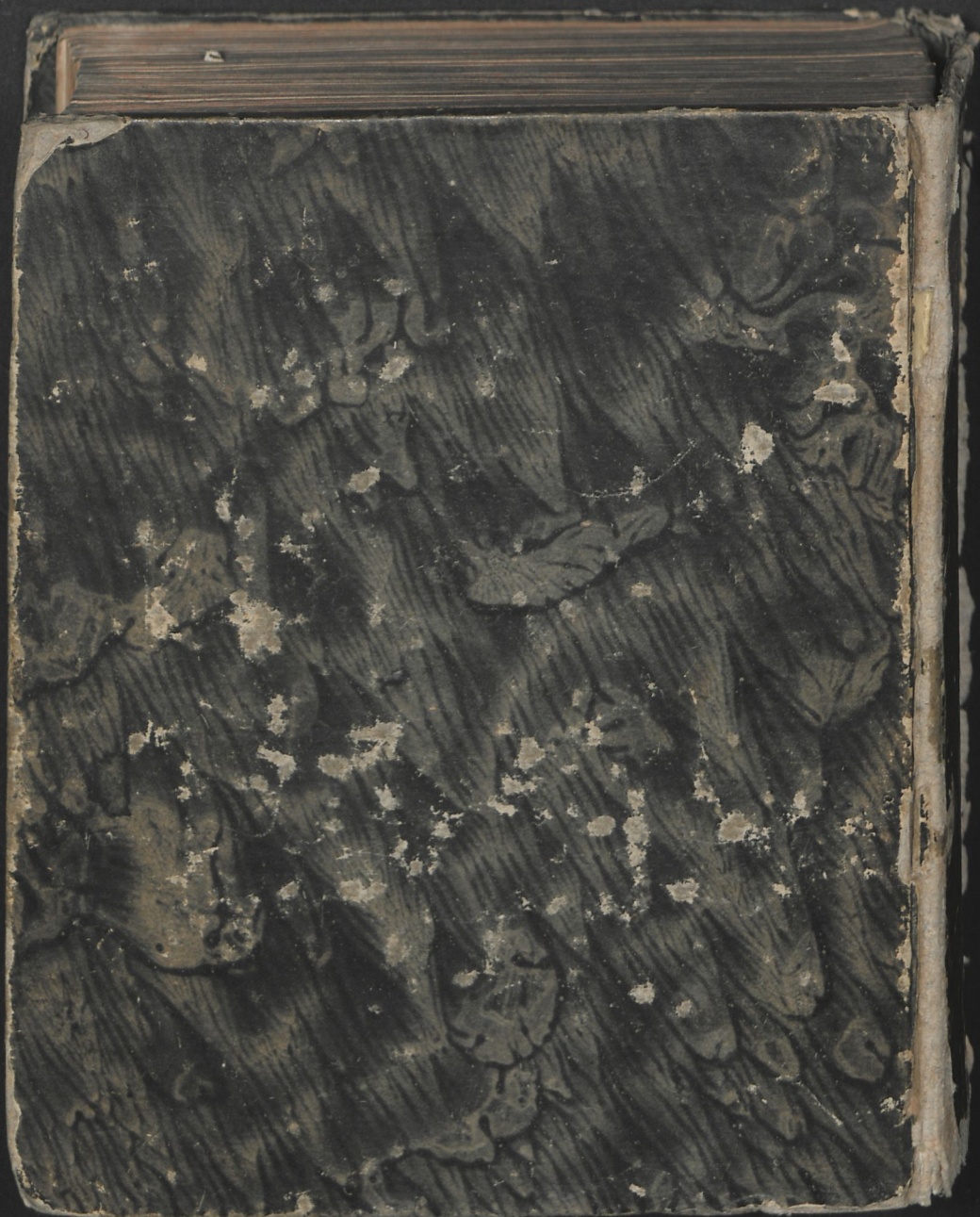
13.6
271

Id 6020

(I)

X 2284726

mt

D. JAC. HENR. A BALTHASAR
S. THEOL. PROF. PRIM. ET SUPERINT. GENER.

MEDITATIO
DE
FORMA GRAMMATICA
VERBI מְדִיתָּה HOS. II. 14.

CUM
ALLOCUTIONE
AD
AUDITORES SUOS
CÆTEROSQVE SACRARUM LITERARUM CULTORES
IN
ACADEMIA GRYPHISWALDENSI
PUBLICATA

ANNO MDCCLIX.

GRYPHISWALDIÆ
LITTERIS HIERONYMI JOHANNIS STRUCKE